

Αριθμ. Πρωτ. ΑΝΑΦΟΡΩΝ: 1752
Ημερομ. Κατάθεσης: 11/3/2022

Προς το Προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων

ΑΝΑΦΟΡΑ

Για τον κ. κ. Υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου

Θέμα: «Η επιβολή παράβολου στο άσυλο σε ευθεία σύγκρουση με το διεθνές και ευρωπαϊκό δίκαιο»

Καταθέτουμε ως Αναφορά την από 02/03/2022 κοινή ανακοίνωση δέκα, εγνωσμένης δράσης και συνεισφοράς στο πεδίο, οργανώσεων σχετικά με την άδικη και σε ευθεία σύγκρουση με το διεθνές και ευρωπαϊκό δίκαιο επιβολή παράβολου στη διαδικασία μεταγενέστερης αίτησης ασύλου.

Πρόκειται για μια διάταξη την οποία είχαμε καταγγείλει και κατά την ψήφισή της, για να λάβουμε την απάντηση από τον κ. Υπουργό ότι πρόκειται για ασφαλιστική δικλείδα περί μη κατάχρησης του δικαιώματος της μεταγενέστερης αίτησης.

Όμως όπως προκύπτει από την ανακοίνωση των οργανώσεων του πεδίου, κάθε άλλο παρά ως δικλείδα χρησιμοποιείται η διάταξη, καθώς σε συνδυασμό με την άρνηση των αρχών να εφαρμόσουν την παρ.5 αρ. 86 Ν.4636/2019 και το γεγονός ότι με βάση την υπ' αριθ. 472687/2021 ΚΥΑ με την οποία η Τουρκία λογίζεται ως ασφαλής τρίτη χώρα για τις αναφερόμενες σε αυτή εθνικότητες κρίνοντας τις αιτήσεις επί του παραδεκτού και όχι επί της ουσίας, το επιβαλλόμενο παράβολο ουσιαστικά αποτελεί ουσιαστική παρακώλυση του δικαιώματος πρόσβασης στην κατάθεση αιτήματος ασύλου και στην, επί της ουσίας, εξέτασή του.

Καθώς η εν λόγω μεθόδευση συνιστά παραβίαση των διατάξεων των άρθρων 25 παρ. 2 και 20 παρ. 1 του Συντάγματος της Ελλάδος, στα άρθρα 18, 47 και 52 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και τη σχετική νομολογία του ΕΔΔΑ, αναφορικά με τις διατάξεις των άρθρων 3,8 και 13 της ΕΣΔΑ, αλλά και κακή νομοθέτηση επί της ενσωμάτωσης της οδηγίας 32/ΕΕ/2013 για την παροχή διεθνούς προστασίας, καλούμε το αρμόδιο Υπουργείο να λάβει ιδιαίτερως σοβαρά υπόψη τα αναφερόμενα στο επισυναπτόμενο.

Επισυνάπτεται η από 02/03/2022 σχετική ανακοίνωση.

Παρακαλούμε για τις ενέργειές σας και να μας ενημερώσετε σχετικά.

Αθήνα, 09 Μαρτίου 2022

Οι καταθέτοντες Βουλευτές

Ψυχογιός Γεώργιος

Αλεξιάδης Τρύφωνας

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Αυγέρη Θεοδώρα (Δώρα)

Αυλωνίτης Αλέξανδρος - Χρήστος

Βαρδάκης Σωκράτης

Βασιλικός Βασίλης

Βέττα Καλλιόπη

Βίτσας Δημήτρης

Γκαρά Αναστασία (Νατάσα)

Γκιόλας Γιάννης

Δρίτσας Θεόδωρος

Ζαχαριάδης Κώστας

Ηγουμενίδης Νίκος

Θραψανιώτης Εμμανουήλ

Κασιμάτη Ειρήνη (Νίνα)

Καφαντάρη Χαρούλα (Χαρά)

Λάππας Σπυρίδων

Μάλαμα Κυριακή

Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης)

Μάρκου Κωνσταντίνος

Μπαλάφας Γιάννης

Μπάρκας Κωνσταντίνος

Ξανθός Ανδρέας

Παπαδόπουλος Αθανάσιος (Σάκης)

Πούλου Παναγιού (Γιώτα)

Σκουρλέτης Παναγιώτης (Πάνος)

Τόλκας Άγγελος

Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος

Τσακαλώτος Ευκλείδης

Φάμελλος Σωκράτης

Φίλης Νίκος

Φωτίου Θεανώ

Χατζηγιαννάκης Μιλτιάδης

Χρηστίδου Ραλλία

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Επιβολή παραβόλου ύψους 100 ευρώ για την πρόσβαση στο άσυλο από τη 2η και κάθε επόμενη μεταγενέστερη αίτηση στους/στις αιτούντες/ούσες διεθνούς προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των ανηλίκων!

Μυτιλήνη, 2 Μαρτίου 2022

Κατόπιν επίσημης ενημέρωσης που λάβαμε ως Ομάδα Εργασίας για τη Νομική Βοήθεια στο νησί της Λέσβου, το ΠΓΑ Λέσβου, ύστερα από πολύμηνη άρνησή του να καταγράψει 2^{ες} και μετέπειτα μεταγενέστερες αιτήσεις διεθνούς προστασίας, την 7^η Φεβρουαρίου 2022 ξεκίνησε να καταγράφει εκ νέου τις ανωτέρω αιτήσεις από αιτούντες/ες διεθνούς προστασίας που βρίσκονται τους τελευταίους 6 μήνες σε αδυναμία πρόσβασης στη διαδικασία διεθνούς προστασίας χωρίς υπαιτιότητα των ιδίων. **Ωστόσο, η διαδικασία αυτή επανεκκινεί, υπό την απαραίτητη προϋπόθεση για την υποβολή της 2^{ης} μεταγενέστερης αίτησης, της κατάθεσης παραβόλου ύψους 100 ευρώ ανά αίτηση (νομοθετική ρύθμιση της παρ. 10 του άρθρου 89 του Ν. 4636/2019). Μάλιστα βάσει της υπ' αριθ. 472687/2021 ΚΥΑ, εφόσον η αίτηση υποβάλλεται και για λογαριασμό μελών της οικογένειας του αιτούντος, απαιτείται η κατάθεση παραβόλου ίσου ποσού, για κάθε μέλος ξεχωριστά συμπεριλαμβανομένων και των ανήλικων τέκνων. Αυτό μεταφράζεται στο γεγονός ότι για μία πενταμελή οικογένεια -δύο γονείς με τρία ανήλικα τέκνα- απαιτούνται παράβολα ύψους 500 ευρώ!**

Υπενθυμίζουμε ρητά και emphaticά πως η απρόσκοπτη και αποτελεσματική πρόσβαση στις διαδικασίες ασύλου αποτελεί υποχρέωση του Ελληνικού κράτους και είναι απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου οι αιτούντες/ούσες άσυλο να έχουν πραγματική και ουσιαστική πρόσβαση στις διαδικασίες και να μπορούν να ασκήσουν τα νόμιμα δικαιώματά τους. **Καθίσταται σαφές ότι η νομοθετική ρύθμιση που ορίζει την καταβολή του παραβόλου ως αναγκαία προϋπόθεση για την υποβολή μεταγενέστερης αίτησης διεθνούς προστασίας σε έναν οικονομικά και όχι μόνο ευάλωτο πληθυσμό όπως οι αιτούντες/ες άσυλο και ειδικά σε πολυμελείς οικογένειες καθιστά απαγορευτική την κατάθεση του αιτήματος. Ως αποτέλεσμα η προϋπόθεση αυτή υπονομεύει το δικαίωμα πρόσβασης στο άσυλο, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 18 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων^[1], καθώς η ρύθμιση αντίκειται στα άρθρα 6 παρ.1 και 40-42 της οδηγίας 2013/32/Ε.Ε^{[2][3]}.**

Ειδικότερα, το ΠΓΑ Λέσβου είχε αναστείλει τη διαδικασία καταγραφής 2^{ων} και μετέπειτα μεταγενέστερων αιτήσεων διεθνούς προστασίας άτυπα και κατά παραβίαση της αρχής της ασφάλειας του Δικαίου από τον Σεπτέμβριο του 2021 και κατά παραβίαση του άρθρου 6 παρ.1 της οδηγίας 2013/32/Ε.Ε. **Ως αποτέλεσμα όσοι/ες αιτούντες/ες έχουν απορριφθεί τελεσίδικα στην 1^η μεταγενέστερη αίτησή τους έχουν περιέλθει επί μακρό χρονικό διάστημα, συνεπεία της αδυναμίας κατάθεσης νέας μεταγενέστερης αιτήσεως, σε καθεστώς νομικού κενού και πλήρους επισφάλειας. Επιπλέον οι συγκεκριμένοι/ες αιτούντες/ες διαβιούν ήδη εδώ και αρκετούς μήνες υπό απάνθρωπες και εξευτελιστικές συνθήκες, δεδομένου ότι μετά την τελεσίδικη απόρριψη της προηγούμενης αίτησης τους και την συνακόλουθη απενεργοποίηση του Π.Α.Α.Υ.Π.Α. στερούνται την πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη και δεν λαμβάνουν το οικονομικό επίδομα που χορηγείται**

στους/ις αιτούντες/σες, ενώ παράλληλα στερούνται οποιωνδήποτε οικονομικών πόρων και κινδυνεύουν με σύλληψη, διοικητική κράτηση και απέλαση. Αρκετούς μήνες μετά, και χωρίς να έχει υπάρξει καμία ενημέρωση προς τους/τις αιτούντες/ούσες άσυλο, το ΠΓΑ Λέσβου επανεκκινεί την καταγραφή των εν λόγω αιτημάτων.

Η έλλειψη δωρεάν και απρόσκοπτης πρόσβασης σε κάθε στάδιο της διαδικασίας αποβαίνει εις βάρος του δίκαιου και αποτελεσματικού χαρακτήρα που πρέπει να διακρίνει τη διαδικασία ασύλου στο σύνολό της. Από την από 25.1.2022 απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής^[4] σε σχετικό ερώτημα που της ετέθη με τη διαδικασία του κατεπείγοντος από τον Γερμανό ευρωβουλευτή Erik Marquardt προκύπτει ότι η Επιτροπή έχει επισημάνει στις ελληνικές αρχές ότι η άνευ όρων υποβολή παραβόλου 100 ευρώ για τις δεύτερες μεταγενέστερες αιτήσεις εγείρει ζητήματα όσον αφορά στην αποτελεσματική πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου.

Ιδιαίτερες προβληματικές δημιουργούνται για τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας που συμπεριλαμβάνονται στην ΚΥΑ που ορίζει την Τουρκία ως «ασφαλή τρίτη χώρα» για αιτούντες/σες με χώρα καταγωγής τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές, τη Σομαλία, όπου, οι προγενέστερες αιτήσεις τους έχουν εξεταστεί μόνο ως προς το παραδεκτό βάσει του αρ. 86 παρ. 1 ν. 4636/2019 (Τουρκία ασφαλής τρίτη χώρα) και έχουν απορριφθεί ως απαράδεκτες, **χωρίς να έχουν εξεταστεί ποτέ στην ουσία τους**. Μάλιστα οι αιτήσεις αυτές έχουν απορριφθεί ως απαράδεκτες, παρά το γεγονός ότι η Τουρκία έχει αναστείλει τις επανεισδοχές εδώ και σχεδόν 2 χρόνια, **λόγω της συνεχιζόμενης άρνησης των Ελληνικών Αρχών να εφαρμόσουν το άρθρο 86 (5) του Ν. 4636/2019**, σύμφωνα με το οποίο όταν η τρίτη χώρα δεν επιτρέπει στον αιτούντα να εισέλθει στο έδαφός της, η αίτησή του εξετάζεται επί της ουσίας από τις Αρμόδιες Αρχές Απόφασης. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί ότι ειδικά για τους πολίτες Συρίας η ανωτέρω συνθήκη ίσχυε και πριν την εφαρμογή της ΚΥΑ που ορίζει την Τουρκία ως «ασφαλή τρίτη χώρα» με αποτέλεσμα να υπάρχουν περιπτώσεις αιτούντων/ών που επί 3 χρόνια δεν έχουν καταφέρει να έχουν πρόσβαση σε ασφαλές νομικό καθεστώς, καθώς απορρίπτονται διαρκώς επί του παραδεκτού. **Για τους αιτούντες/σες, των οποίων η αίτηση για παροχή διεθνούς προστασίας ουδέποτε έχει εξεταστεί στην ουσία της, η Διοίκηση οφείλει από μόνη της να τους/τις καλέσει σε προφορική ακρόαση επί της ουσίας βάσει του άρθρου 86 παρ. 5 ν. 4636/2019 και όχι να τους/τις οδηγήσει στο να αιτηθούν για τρίτη φορά διεθνή προστασία, υποχρεώνοντας τους/τες ταυτόχρονα να καταβάλουν παράβολο ύψους 100 ευρώ προς τούτο**. Επιπλέον στη διάταξη αυτή εμπίπτουν και αιτούντες/ούσες άσυλο από χώρες όπου έχει λάβει χώρα ουσιαστική μεταβολή των συνθηκών, όπως το Αφγανιστάν, παρά το γεγονός ότι η ύπαρξη νέων και ουσιαστικών στοιχείων και η μη καταχρηστικότητα της αίτησης είναι δεδομένη.

Καλούμε το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου να καταργήσει τη νομοθετική ρύθμιση της παρ.10 του άρθρου 89 του Ν.4636/2019 και την υπ' αριθ. 472687/2021 ΚΥΑ, καθώς το περιεχόμενο τους εισάγει κανόνα μη επιτρεπτό από τις διατάξεις των αρ. 6παρ.1 και 40-42 της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ και, μάλιστα, δεν περιλαμβάνει εξαιρέσεις από την υποχρέωση καταβολής του παραβόλου. Επιπλέον, προσκρούει στις διατάξεις των άρθρων 25 παρ. 2 και 20 παρ. 1 του Συντάγματος της Ελλάδος, στα άρθρα 18, 47 και 52 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και τη σχετική νομολογία του ΕΔΔΑ

αναφορικά με τις διατάξεις των άρθρων 3,8 και 13 της ΕΣΔΑ, καθότι ουσιαστικά καθιστά αδύνατη την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου σε όσους πρόσφυγες δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να καταβάλουν το παράβολο των 100 ευρώ για κάθε άτομο/μέλος της οικογένειας.

Καλούμε τις αρμόδιες αρχές και το ΠΓΑ Λέσβου να σεβαστούν το θεμελιώδες για το ευρωπαϊκό κεκτημένο δικαίωμα στο άσυλο και να απόσχουν από ενέργειες που καταστρατηγούν τα δικαιώματα των αιτούντων/ουσών άσυλο και αντίκεινται στην αρχή της αναλογικότητας. Αυτές οι ενέργειες δεν συνάδουν με το νομικό μας κεκτημένο, παραβιάζουν το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο και δύνανται να προκαλέσουν σοβαρή και ανεπανόρθωτη βλάβη σε αιτούντες/ουσες άσυλο, οδηγώντας στην παραβίαση της θεμελιώδους για το διεθνές δίκαιο αρχής της μη επαναπροώθησης.

ΥΠΟΓΡΑΦΟΥΣΕΣ Οργανώσεις

ΔΙΟΤΙΜΑ – Κέντρο για τα Έμφυλα Δικαιώματα και την Ισότητα

Defence for Children International Greece

Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ)

European Lawyers in Lesvos (ELIL)

FENIX Humanitarian Legal Aid

HIAS Ελλάδα

Legal Centre Lesvos (LCL)

ΜΕΤΑδραση – ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

PRAKSIS

Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA)